

MÅNADSBREV

ÅLANDS REPRESENTATION I HELSINGFORS

*Johan Ehn,
Ålands representant i Helsingfors*

*Lena von Knorring,
specialsakkunnig i Ålandsfrågor*

FEBRUARI 2024

Förord

Bästa läsare,

Det har nu gått ett år och fem och en halv månader sedan jag för första gången steg in i lokalerna på Annegatan 22 A i Helsingfors, i det som från den 1 september 2022 blev att kallas Ålands representation i Helsingfors. Det har varit en synnerligen intressant resa att tillsammans med kollegan Lena von Knorring här i Helsingfors, kollegerna på landskapsregeringen i Mariehamn och mina politiska uppdragsgivare få skapa en ny funktion, "en ny kraft", i relationsbygget mellan självstyrelsen och statsmakten. Jag hade en hel del erfarenhet med mig i bagaget, bland annat 16 år i lagting och landskapsregering, som naturligtvis varit till stor nytta. Samtidigt har jag fått lära mig att saker och ting ständigt förändras och framför allt byts människor kontinuerligt ut mot nya vilket gör att relationen mellan Åland och Finland också ständigt är under förändring. I det stora hela tycker jag nu att vi lyckats att etablera en god grund för det arbete som Ålands representation och representanten har möjlighet att bidra med och jag är därför glad och hedrad över att ha fått mitt förordnande förlängt fram till den 31 december 2027. Det ger mig och alla de jag nu samarbetar med en god möjlighet att både planera och jobba mer långsiktigt vilket också ger en bra stabilitet i det arbete som behöver utföras.

De frågor som finns på agendan mellan statsmakten och självstyrelsen just nu är rätt många och rätt komplicerade. Kontakter finns, såväl formella som personliga, som nu måste sättas i arbete för att ta frågorna vidare och hitta lösningar. Samtidigt finns också ett behov att i detta sammanhang föra en mera principiell diskussion om hur vi bygger samarbetet framöver. Min uppfattning är att grunderna för en god dialog är lagda men att det som nu krävs är att man på ömse sidor i högra utsträckning funderar på vad man vill, vilken målsättning vi har med självstyrelsen nu i framtiden och vilka frågor som måste prioriteras för att få en vardag som fungerar på bästa sätt för ålänningarna. Vi hamnar snabbt in i en diskussion där självstyrelsens och statens behov upplevs som motsättningar. Jag är inte helt säker på att det, om man tillsammans kunde skapa en gemensam målbild, nödvändigtvis behöver vara på det viset utan man kunde i stället hitta de lösningar som faktiskt i grunden både tjänar självstyrelsen och statsmakten på bästa sätt. Här finns en stor diskussion som behöver tas och jag hoppas att jag under den kommande tiden ska kunna vara en del i att föra den framåt på bästa möjliga sätt.

Johan Ehn,

Ålands representant i Helsingfors

Månaden som gick

Nytt år och nya möjligheter! Mycket av månaden har använts för att planera för årets aktiviteter och verksamhet. De planerade projekten är många och frågor som behöver lösas och diskussioner som behöver föras är många.

En vintrig bild från kontoret på Annegatan.

Filmen Stormskärs Maja

Torsdagen den 18 januari hade den nyproducerade filmen Stormskärs Maja som bygger på den åländska författaren Annie Blomqvists böcker om Maja och Janne på Stormskäret stor galapremiär. På plats under premiären av filmen, som till stora delar spelats in på Åland, fanns många ålänningar med kulturminister Annika Hambrudd i spetsen på plats i Helsingfors. Dagen efter, den 19 januari, gick filmen upp på biografer runt om i Finland. Mottagandet har varit fantastiskt. Recensionerna har hyllat filmen och biopubliken verkar älska filmen som i skrivandets stund har setts av över 220 000 människor. I april går filmen upp på biografer i Sverige och enligt plan ska filmen senare också visas på finländska MTV och svenska TV4. Regissör och manusförfattare till filmen är Tiina Lymi.

Den 3 februari visades filmen på Musikhuset i Helsingfors med ackompanjemang av Vantaan viihdeorkesteri som är en symfoniorkester från Vanda. Ålands landskapsregering bjöd tillsammans med Ålands lagting in samarbetspartners från bl.a. presidentens kansli, riksdagen, statsrådet och ministerierna som tillsammans med representanter för lagtinget och landskapsregeringen fick uppleva filmen Stormskärs Maja till levande musik av Finlands största symfoniorkester. Innan filmvisningen höll talmannen och lantrådet en mottagning för de inbjudna gästerna.

Talman Veronica Thörnroos, statsminister Petteri Orpo och lantrådet Katrin Sjögrén inför Stormskärs Maja på Musikhuset i Helsingfors.

Musikalen Katrina på Lilla Teatern

Den 31 januari hade en nyskriven musikal som bygger på den åländska författaren Sally Salminens roman Katrina premiär på Lilla Teatern i Helsingfors. I huvudrollen ses Emma Klingenberg som har band till Åland. Ålands representant Johan Ehn närvarade vid premiären.

Statssekreterare Elina Laavi besökte Ålands representation

Sedan regeringen Orpo tillträdde i början på sommaren har Ålands prerepresentation haft regelbunden kontakt med Ålandsminister Anna-Kaisa Ikonen och hennes stab. Den 18 januari besökte minister Ikonens statssekreterare Elina Laavi Ålands representation för information och diskussion om aktuella frågor. Vi diskuterade och inledde särskilt

planeringen av Ålandsministerns kommande besök till Åland samt den aftonskola mellan regeringarna Orpo och Sjögrén som är tänkt att hållas under våren.

Ålands representant Johan Ehn och statssekreterare Elina Laavi.

Blivande direktören för Ålands Fredsinstitut Susann Simolin besökte representationen

Ålands fredsinstitut kommer under våren att byta direktör då nuvarande direktör Sia Spiliopoulou Åkermark övergår på heltid till den s.k. "Ålandsprofessuren" som Åland fick i gåva av statsrådet när Åland firade 100 år av självstyrelse. Den 31 januari besökte den tillträdande direktören Susann Simolin representationen. Sedan tidigare har Fredsinstitutet och representationen regelbunden kontakt för att informera varandra om vad som är aktuellt hos respektive organisation och genom Simolins besök fortsatte denna goda och viktiga samverkan.

Under arbete

Ålandsministern Anna-Kaisa Ikonen besöker Åland i mars.

Som nämnde ovan kommer Ålands minister Anna-Kaisa Ikonen att besöka Åland under våren. Detaljplaneringen pågår för tillfället och vi återkommer med en exakt tidpunkt för besöket lite längre fram.

Nordens dag den 22 mars

Evenemanget Nordens Dag ordnas i Helsingfors stadshus och online fredagen den 22 mars 2024 kl. 10.00 – 12.30. För uppdaterad programinformation se www.nordensdag.fi

Ålandsdagen i skolan den 22 mars

Planeringen av Ålandsdagen i skolan fortsätter. Ålandsdagen i skolan ordnas fredagen den 22 mars 2024 i samband med Nordens dag. Tillsammans med Nordisk Kulturkontakt ordnas **”Nior möter ministrar på Nordisk kulturkontakt”** kl. 12.30 -14.00. Minister Annika Hambrudd deltar i diskussionen tillsammans med minister Anna-Maja Henriksson. Vi erbjuder också skolklasser en möjlighet att besöka Ålands representation. Som bäst håller en hemsida för evenemanget att skapas. Ålandsdagen är ett samarbete mellan Ålands landskapsregering och Hanaholmens Svenska Nu -nätverk, Riksarkivet, Nordisk kulturkontakt, Språkambassadörerna, Håll Skärgården Ren och Schildts & Söderströms.

Aftonskola i Helsingfors i april

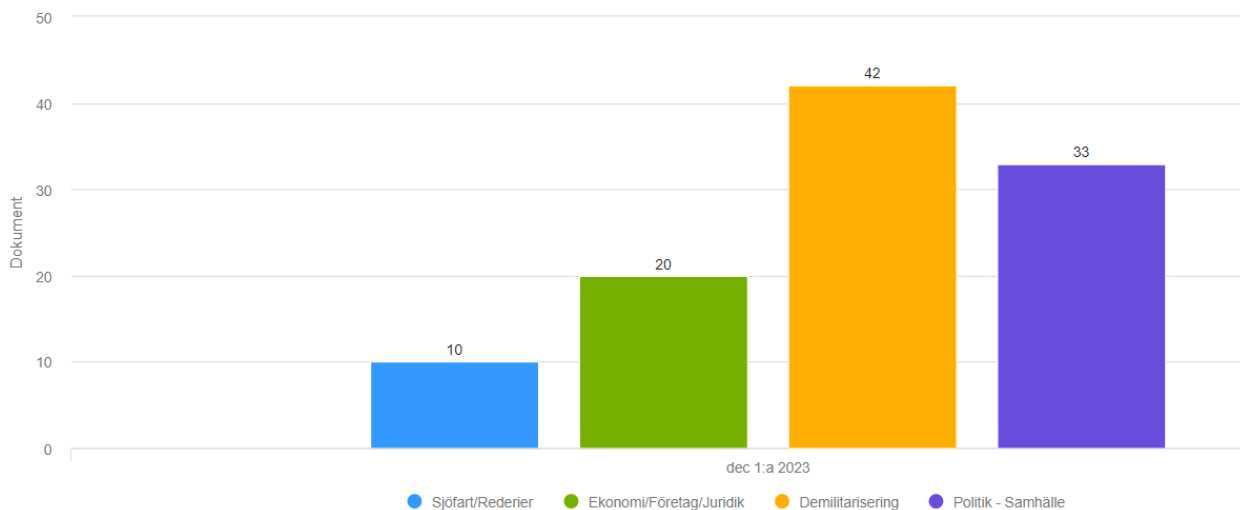
Som också nämndes ovan finns planer på att hålla en aftonskola mellan regeringarna Orpo och Sjögrén under våren. Vi återkommer senare med mer information kring detta.

Diplomatutbildningen som Utrikesministeriet ordnar och som kallas **KAVAKU** planerar som tidigare år att besöka Åland. Årets besök planeras till 27 – 28 maj och koordineras av Ålands representation i Helsingfors.

Ålands Projektkör planerar att uppföra **musikalen Havsandar på Alexanders teatern i Helsingfors den 1-2.10.2024**. Landskapsregeringen planerar att bjuda in olika samarbetspartners till en av föreställning. Mera information kring detta kommer senare.

Åland i finländsk media december 2023

Dec 1, 2023 - Dec 31, 2023

Källa: Meltwater

Vad har de finländska nyheterna handlat om under december som berör Åland och där Åland omnämns?

Artiklarna som berör Ålands demilitarisering har i december minskat med hälften jämfört med månaden innan. Till största delen handlar de om presidentkandidaternas inställning till Ålands demilitarisering och även om kandidaternas inställning till det ryska konsulatet i Mariehamn. Medborgarinitiativet som ville stänga det ryska konsulatet på Åland tas inte upp till behandling i Riksdagen och flera medier har rapporterat om detta. Så här i slutet av året handlar många ekonomiartiklar om olika jämförelser baserat på skattestatistiken.

Nedan presenteras några exempel på artiklar och innehåll sorterat under rubrikerna Politik och samhälle, Demilitarisering, Ekonomi/Företag/Juridik samt Sjöfart/Rederier.

Politik och samhälle (33)

- Statistikcentralen har undersökt barnens andel av befolkningen och barnens andel har minskat med ca 50 000 under de senaste tio åren och uppgår till ca en miljon av Finlands befolkning. Barn med utländsk bakgrund är flest på Åland och i Nyland där var femte barn har utländsk bakgrund. På Åland är många barn födda i Sverige. (Kuntalehti 1.12)

- Flera artiklar handlade om förtjänstmedaljer som presidenten beviljat. Flera ålänningar finns bland dem som fått hederstecken bland annat lagman Kristina Fagerlund från Mariehamn. (MTV.fi, Keski-suomalainen, Länsi-Savo, Kouvola Sanomat 2.12)
Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa- och välfärd publicerade hälsoindex-statistik. I Ålands kommuner finns en så pass liten befolkning att det medför osäkerhet att räkna ut index och det äventyrar även integritetsskyddet så därför har de lämnats bort. (Aamuset, Iltalehti 8.12 Kauppalehti 10.12)
- Infrastrukturministern Christian Wikström fick sparken. (Helsingin Sanomat 9.12, Svenska Yle 10.12)
- Samhällsvetaren docent Johan Bäckman får utrymme i medierna då han påstår saker om Finland för Ryssland som bygger på Rysslands förvrängda syn på västvärlden. Bland annat påstår Bäckman att Finland smider planer på att störta ett finskt eller svenskt passagerarplan ungefär vid Åland. Efter olyckan skulle man kunna beskylla Ryssland. (Ilta-Sanomat 10-13.12)
- Nya Åland och Ålands Radio & TV är med i Yles Valkompass som öppnar den 21 december. (Svenska Yle 18.12, Landsbygdens Folk 20.12)
- Yle gjorde ett filmreportage om att sprida julglädje i riksdagshuset med ett paket som skulle cirkulera vidare till någon som man ansåg ha förtjänat en julgåva. Mats Löfström blev jätteglad när Maria Fagerholm vid Riksdagens internationella byrå överräckte paketet till honom. (Yle 22.12)
- Presidentkandidat Pekka Haavisto hade tänkt besöka Åland den 22 december, men tyvärr blev flyget inställt p.g.a. väderleksförhållandena. (Helsingin Sanomat, Seiska, Iltalehti, MTV.fi 22.12)
- Ålands riksdagsledamot Mats Löfström stöder Alexander Stubb i presidentvalet. (Verkkouutiset, Hbl 28.12)

Demilitarisering (42)

- Mtv.fi skriver den 3.12 om presidentkandidaternas åsikter med hjälp av "valmaskinen" med bland annat frågan "om Ålands demilitarisering ska sägas upp?"

Ska Ålands demilitarisering sägas upp?

Källa: MTV.fi

- Medborgarinitiativet som överlämnades till riksdagen tas inte upp till behandling. Vicetalman Paula Risikko (Saml.) meddelade att man inte behandlar medborgarinitiativet eftersom det stider mot bestämmelserna gällande medborgarinitiativ. Ett medborgarinitiativ kan gälla endast lagstiftningsärenden enligt Grundlagen. I Lagen om medborgarinitiativ förutsätts att initiativet innehåller ett lagförslag eller ett förslag till att inleda lagberedning. I frågavarande medborgarinitiativ gäller internationella avtal och behandlas därför inte. (Ilta-Sanomat, Helsingin Sanomat, Hämeen Sanomat, Demokraatti, Uusi Suomi, Verkkouutiset, Salon Seudun Sanomat, HBL, Yle; 11.12)
- Den första presidentkandidats debatten i MTV fick mycket uppmärksamhet i medierna. Nästan en miljon finländare följde debatten på TV. Samtliga nio presidentkandidater svarade på frågor om Rysslands hybridpåverkan vid östgränsen, Finlands Nato-medlemskap, Ålands demilitarisering och klimatåtgärder. (MTV, Helsingin Sanomat, UusiSuomi, Iltalehti, HBL; 13-14.12)
- Finlands tidigare ambassadör i Moskva Hannu Himanen uttalade sig igen om en möjlig stängning av det ryska konsulatet i Mariehamn när han medverkade i tidigare utrikesminister Timo Soinis podcast. (Iltalehti 14.12)
- DCA-avtalet som underlättar militärt samarbete mellan Finland och USA analyserades i HBL 14.12. Man menar att "USA:s tillgång till Dragsvik kan ha en koppling till Åland"
- Presidentkandidat Mika Aaltola i intervju i Talouselämä där han förespråkar en stängning av det ryska konsulatet på Åland. (20.12)

- Svenska Yle har gjort en undersökning om bl.a. finländarnas inställning till kärnvapen och enligt undersökningen har man blivit mera positivt inställd. Man är också väl medveten om Ålands militärstrategiska läge. (Svenska Yle, Helsingin Sanomat, Kansan Uutiset, Aamuset 21.12)
- Yle publicerade "valmaskinen" som innehåller en direkt fråga om Ålands demilitarisering. (Yle 21.12)
- På debattsidorna i UusiSuomi skriver Teuvo Moisa att Ålands demilitarisering är till skada för Finlands försvar. (22.12)
- HBL åkte med när marinens modernaste robotfartyg besökte Åland (HBL 29.12)
- En del av presidentkandidaterna skulle avlägsna Ålands demilitarisering, fastän Utrikesministeriet inte anser det vara möjligt. (Helsingin Sanomat 30.12)

Ekonomi/företag/juridik (20)

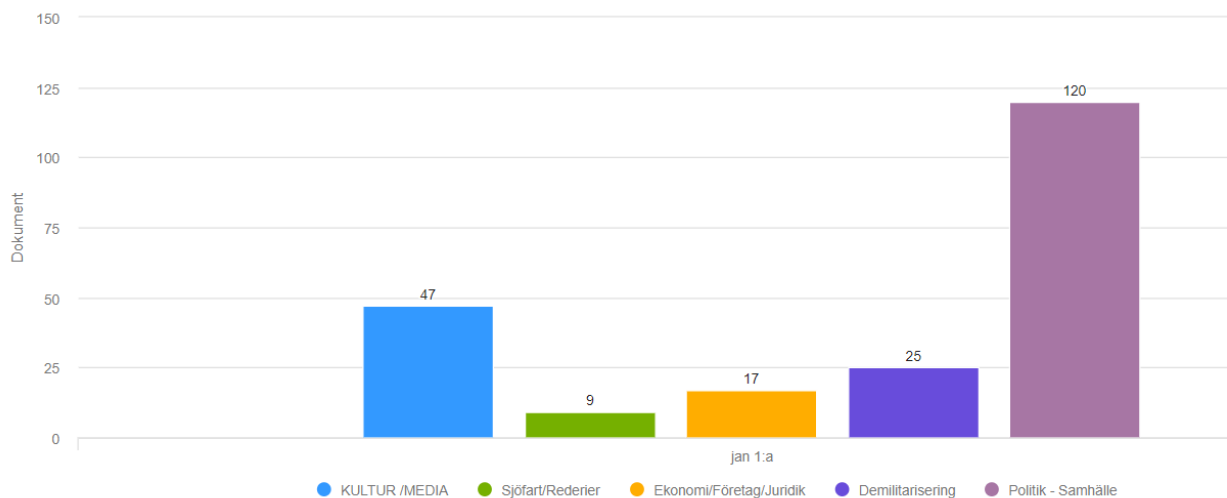
- Guldsmeden Maria Karlström intervjuades i HBL om sin smyckekollektion Stormskärs Maja. (5.12)
- Statistik gällande arbetsplatser rapporterades. Mariehamn hade högst andel arbetsplatser sett till arbetsföra som är bosatta i Mariehamn. (175,2%) och lägst andel arbetsplatser per arbetsföra befolkning fanns i Lemland (35,8%) (Verkkouutiset 21.12)
- Kauppalehti listar var i Finland man tjänar mest på skog. Exempelvis är medianförtjänsten för skogsägare 15 834 euro i Nyland och på Åland 5809 euro. (21.12)
- Ilta-Sanomat rapporterade att finansmannen Anders Wiklöf har köpt en ny lyxbil. (22.12)
- Hyresinkomsternas skillnader runt om i landet har rapporterats av Skatteverket. Man jämför medianhyresinkomsterna per invånare och Kökar hade lägsta medeltalet om 590 euro detta jämfört med Grankulla som hade högst medeltal om 5006 euro. (Länsiväylä 28.12)
- Lista över 20 orter i Finland med mest inkomster. Möckelö med medianinkomsten 37 392 euro kom på åttonde plats på listan som gällde de områden där man har de största inkomsterna utanför Nyland. (Iltalehti 29.12)

Sjöfart/Rederier (10)

- Incidenten där Viking Grace var nära att kollidera med en skärgårdsfärja går till åtalsprövning. (Yle 20.12)
- Kaptenen på Baltic Princess åtalas för att ha larmat Sjöräddningen för sent när man föll över bord. (Svenska Yle 29.12)
- Finnlins nya fraktfärja som också tar passagerare FinnCanopus ska snart vara i trafik på rutten Nådendal-Åland-Sverige. (Navigator, Matkaviikko, Moottori 18.12)
- Artiklar och debattinlägg som berör utsläppsavgifter för sjöfarten och undantaget för Åland. (Uusi Suomi 18.12, HBL 28.12, Energiakatsaus 29.12)
- Åbo stad erbjuder ungdomar i åldern 15 – 25 att delta i Tall Ships Race. Den 20 – 26.7 seglas sträckan Åbo – Mariehamn. (Aamuset 28.12)

Åland i finländsk media januari 2024

Jan 1, 2024 - Jan 31, 2024

Källa: Meltwater

Vad har de finländska nyheterna handlat om under januari som berör Åland och där Åland omnämns?

Riksdagsledamot Mats Löfströms aviserade kandidatur i EU-parlamentsvalet med senare annullering rapporterades om i flera medier.

Presidentvalet och presidentkandidaternas inställning till Åland och Ålands demilitarisering har toppat nyhetsrapporteringen om Åland. Många artiklar har handlat om Pekka Haavistos

starka stöd på Åland i den första omgången i valet av president. När de två presidentkandidaterna Alexander Stubb och Pekka Haavisto fortsätter sina kampanjer för omgång två i presidentvalet har tv-debattledarna målat upp olika scenarier där Åland har intagits av främmande makt som kandidaterna får ta ställning till.

Nedan presenteras några exempel på artiklar och innehåll sorterat under rubrikerna Politik och samhälle, Demilitarisering, Ekonomi/Företag/Juridik samt Sjöfart/Rederier. Tilläggas kan att filmen Stormskärs Maja som hade bio-premiär i mitten av januari fick stor uppmärksamhet i medierna.

Politik och samhälle (120)

- Nyhetsrapporteringen inom politiken inleddes med att riksdagsledamot Mats Löfström meddelade att han tänker ställa upp i EU-parlamentsvalet. (Hbl 2.1).
- Detta fortsatte med spekulationer om huruvida SFP:s ordförande minister Anna-Maja Henriksson skulle ställa upp i EU-valet och i det sammanhanget nämndes också Mats kandidatur. (Hämeen Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus 3.1 och Demokraatti 4.1),
- Riksdagsledamot Eva Biaudet (Sfp) meddelade att hon ställer upp i EU-parlamentsvalet och här nämndes också Mats Löfström. (Varkauden lehti, Maaseudun Tulevaisuus 9.1 och Svenska Yle 10.1, Landsbygdens Folk 11.1).
- "Mats Löfström ändrar sig och ställer inte upp i EU-valet" rapporterade Yle och Svenska Yle den 15.1. Hbl skrev den 16.1: "Ålänningar överraskade över Löfströms besked".
- Kansliminister Ingrid Zettermans insändare om vikten av att Åland skulle få en plats i EU-parlamentet publicerades i Helsingin Sanomat 15.1. Rubriken löd översatt ungefär så här: " Man bör säkra Ålands möjligheter att påverka i EU".
- Hufvudstadsbladet skrev om höjningen av ministrarnas löner på Åland: "Chockhöjning- Ålands lantråd och ministrar får 30 procent högre lön – tjänar nu bättre än presidenten". (Hbl 9.1).
- De årliga partistöden har fördelats i Finland och Åland får 172 830 euro i stöd till partierna. Stödet ska användas till politisk verksamhet och för stöd av den politiska kommunikationen.
- Presidentvalet har fått stor uppmärksamhet i medierna och man har noga följt med förhandsröstningen. Valdeltagandet i förhandsröstningen har varit lägst i landet på

Åland. Detta har framkommit i en stor mängd artiklar. Förhandsröstningen i hela landet slutade på 44 procent och Åland utmärkte sig med lägst antal som förhandsröstat; 21,7 procent. (Iltalehti 24.1)

- Presidentkandidaterna Pekka Haavisto (valmansförening understödd av De gröna) och Alexander Stubb (Saml.) går vidare till en andra valomgång i presidentvalet. Haavisto fick stort stöd på Åland. (Yle 28.1)
- Haavisto fick relativt sett flest röster från de åländska kommunerna. I Hammarland, Mariehamn och Sund röstade över hälften på Haavisto. HS 28.1) "Stubb sopar rent i nästan alla tvåspråkiga kommuner -men inte på Åland". (Hbl 28.1)
- Iltta-Sanomat summerar valresultatet i den första omgången: Stubb fick 27,2 procent av rösterna, alltså 882 113 röster och Haavisto fick 25,8 procent av rösterna, alltså 836 357 röster. Flitigast röstade man inom Helsingfors valkrets 78,5 procent. Ålands röstprocent låg på 64,7 procent och var den lägsta i hela landet. (Iltta-Sanomat 29.1)
- Svenska Yle lyfte fram skillnaderna mellan de två presidentkandidaterna. Deras åsikter skiljer gällande Åland, könsneutral värnplikt och kärnvapen. Haavisto säger nej till soldater på Åland, medan Stubb ger ett mera vagt svar. Svenska Yle 29.1.

Demilitarisering (25)

- Doktor i statsvetenskap, Jukka Tarkka har uttalat sig om Ålands demilitarisering på HS insändarsidor. Enligt Tarkka skulle det vara fullt möjligt att hänvisa till det så kallade Pax-tolkningen som myntades av tidigare president Mauno Koivisto. Enligt Pax-tolkningen förlorade de artiklar som skadar Finlands suveränitet sin betydelse i början av 1990-talet, därför att de grundar sig på omständigheter som inte längre är aktuella. (Helsingin Sanomat, Suomenmaa 10.1 och HS 24.1)
- Yle publicerade 16.1 igen den finskspråkiga tvådelade radiodokumentären "Åland – en spelknapp i stormaktsspelet". Programmet sändes första gången i mars 2022. (länk: [Ahvenanmaa - nappula suurvaltojen pelissä | Yle Areena](#))
- I Yles valkompass har en av frågorna varit att "Borde man upplösa Ålands demilitarisering?". Bland presidentkandidaterna var meningarna delade. En del anser att demilitariseringen borde tas bort för att landskapet skulle vara enklare att försvara vid ett eventuellt angrepp. De som talar emot ser det som en risk att riva upp avtal. Detta kunde ge Ryssland möjlighet att svara på ett oberäkneligt sätt om Finland inte skulle hålla fast vid ingångna avtal. (Yle 19.1) Nyhetsvideo på finska av

Antti Kurra och Aliisa Ristmeri: [Presidenttiehdokkaat erimielisiä Ahvenanmaan demilitarisoinnista – katso video | Poliitikka | Yle](#)

Ekonomi/företag/juridik (17)

- Statistikcentralen har undersökt siffrorna för bostadsskulder. Åland och i synnerhet Jomala kommun utmärker sig. I huvudstadsregionen och på Åland har man de största skulderna i förhållande till inkomsterna. (Tilastokeskus 10.1)
- Iltalehti har tittat på betalningsstörningarna enligt statistik. Här utmärker sig Åland med minst betalningsstörningar och det har också skett en minskning på Åland sedan tidigare. Fyra procent av dem som har fyllt 18 år har betalningsstörningar. Medeltalet för betalningsanmärkningar för samtliga finländare är 7,5 %. (Iltalehti 10.1)
- Talouselämä tar upp vindkraftsbolagen som konkurrerar om att få grunda vindkraftparker på Åland. På första sidan finns rubriken "Havsvindar till salu" (Talouselämä 19.1)
- Hotell Arkipelag undanhöll information om legionellafall i månader. (HBL 27.1)
- Ett nytt finskt rekord: I Finland har man under fjolåret pantat 2, 2 miljarder burkar och flaskor. Här nämns också Åland där man pantat minst, bara 298 burkar och flaskor per invånare.
- (Verkkouutiset, Warkauden lehti, Maaseudun Tulevaisuus, Salon Seudun Sanomat, Yle, Ilta-Sanomat, MTV.fi, HS, Aamuset 30.1)

Sjöfart/Rederier (9)

Yle och Aamuset rapporterar om Tall Ships race som kommer till Åbo och Mariehamn i sommar. (Yle, Aamuset 15.1)

Viking Cinderella är åter i trafik mellan Helsingfors och Stockholm under finsk flagg från början av mars. (Taloussanomat 16.1)

Finnlines Sirius som trafikerar rutten Nådendal-Lågnäs-Kapellskär och som inledde sin trafik på rutten i höstas uppvisar ökade passagerarsiffror för privata resor med 17 % jämfört med året innan för rederiet. (Yle 18.1, Aamuset 20.1)

Sammanfattning av Lena von Knorring, specialsakkunnig i Ålandsfrågor vid Ålands representation i Helsingfors med Meltwater som källa.